1847. N°. 82

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 9 JULIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 8 Julij.

Dingsdag ll. is de vergadering van de Prov. Staten geopend. Er waren 78 leden tegenwoordig. Z. Exc. de Gouverneur heeft eene uitvoerige rede gehouden, voorts worden verschillende stukken en voorstellen ter tafel gebragt en de Vergadering nader bepaald op heden Donderdag.

— Door de Staten dezer provincie zijn heden bij de eerste stemming, met eene groote meerderheid tot Leden van de Tweede Kamer *herkozen*, de Heeren: Mr. B. C. Schooneveld en M. A. F. H. Hoffmann.

Voorts zijn *herkozen* de Heeren: Jhr. R. F. Groeninx van Zoelen en D. van Koetsveld, tot leden van de Gedeputeerde Staten dezer provincie.

Van een en ander, hetgeen wij bij het ter perse gaan dezer deels ontvangen, deels nader verwachten, zullen wij in ons volgend nommer verslag doen.

— Naar men verneemt heeft Z. M. bij een dezer dagen genomen besluit Mr. B. Eekhout, op zijn verzoek, onder toekenning van pensioen, eervol ontslagen als Raadsheer van het Provinciaal Geregtshof in Overijssel.

— Reeds is door sommige dagbladen medegedeeld, dat zich in Noord- en Zuid-Holland eene voorloopige Vereeniging gevormd heeft, tot vestiging eener Hollandsche Maatschappij van landbouw. De voorloopig voorgestelde grondslagen eener zoodanige maatschappij zijn thans bekend geworden, voorafgegaan door eene circulaire, in welke opmerkzaam gemaakt wordt dat dit voorloopig voorstel, door de raadgevingen en voorlichting van hen die tot de maatschappij zullen toetreden, verbeterd en gewijzigd kan worden. Art. 2 houdt in, dat ieder die in den landbouw belang stelt, lid der Maatschappij kan worden. Voor dat de Maatschappij een genoegzaam getal leden telt, en dien ten gevolge als werkelijk gevestigd beschouwd wordt, hebben diegenen welke gewoon lid wenschen te worden zich slechts bij den onderteekenaar der circulaire aan te melden. Het doel der op te rigten Maatschappij is de bevordering van den bloei en de belangen van akker- en tuinbouw, veeteelt, zuivelbereiding, houtteelt en bloemkweekerijen, in de provincien Noord- en Zuid-Holland.

Onder diegenen, welke als deelnemende aan de voorloopige Vereeniging, opgave der toetredende personen ontvangen, die vóór of op 15 Augustus verwacht wordt, behooren de Heeren: F. A. W. Miquel, Baron B. A. van Verschuer en Jonkhr. Mr. Hoeufft van Vessen, allen te Amsterdam, in Noord-Holland, en de Heeren Mr. Verwey Méjan, Lid der Tweede Kamer, te 's Gravenhage, Jonkhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot, Kantonregter, en Mr. I. Thooft, Advocaat, te Rotterdam, in Zuid-Holland.

— Uit het verslag van de Gedeputeerde Staten van Utrecht ziet men, dat het getal inwoners dier provincie op 1 Januarij ll. beliep 153,188 zielen. — Het getal studenten aan de Hoogeschool bedroeg 340; in de lagere scholen ontvingen 10,221 jongens en 8,212 meisjes onderwijs.

's GRAVENHAGE, 8 Julij.

Als Nederlandsch Consul te Petersburg is erkend de Heer Th. H. Bartelink, thans Vice-Consul aldaar.

— Gisteren is de 32ste vergadering der algemeene Synode van de Nederl. Hervormde Kerk door Z. Exc. den Minister voor de zaken der Hervormde eeredienst geopend. De Synode bestaat uit de volgende Heeren: A. Verwey Bz., Predikant te Leyden, President; C. de Visser, Pred. te Tholen, Vice-Pres.; J. J. Roozeboom, Pred. te 's Gravenhage, Secretaris; P. A. C. Hugenholtz, Pred. te Dokkum, Secundus van den Vice-Pres.; P. J. Ameshoff, te Amsterdam, Quaestor-Generaal; J. H. Scholten, Hoogleeraar te Leyden; H. E. Vinke, Hoogl. te Utrecht; W. Muurling, Hoogl. te Groningen; B. te Gempt, Pred. te Batenburg; L. J. van Dam, Pred. in de Beemster; J. Borsius, Pred. te Middelburg; A. Francken, Pred. te Utrecht; H. J. Romeny, Pred. te Zwolle; Begemann, Pred. te Siddeburen; A. Losgert, Pred. te Grave; H. van Heyningen, Pred. te Meppel; J. W. Suringar, Pred. te Maastricht; J. H. de Dompierre de Chaufepié, Pred. te 's Gravenhage; G. Ruitenschild, Pred. te 's Gravenhage; J. F. L. Verster, Ouderling te 's Hertogenbosch.

— Het Openbaar Ministerie bij de Arr.-Regtbank alhier heeft appel aangeteekend van het vonnis van vrijspraak door die Regtbank gewezen in de zaak van den Heer A. van Bevervoorde.

— In het gewone jaarlijksche Verslag der Gedeputeerde Staten dezer Provincie, waaruit wij in ons vorig nommer voorloopig het berigt der Hoogeschool hebben medegedeeld, worden hoofdzakelijk de volgende bijzonderheden vermeld:

De zaak van de vereeniging van gemeenten heeft op nieuw een punt van overweging uitgemaakt, en er zal een voorstel tot vereeniging aan de Staten worden onderworpen.

De bevolking bedroeg op 1 Januarij 1847, 559,468 zielen, te weten: in de steden 288,596 en ten platte lande 270,872, daaronder begrepen 4975 militairen en 2190 gevangenen. Het geheel der bevolking is sedert 1 Januarij 1846 slechts met 631 toegenomen. Het getal der geboorten was in 1846, in de steden 10,744, en ten platten lande 10,482; te zamen 21,226. Overledenen in 1846 in de steden 10,050, en ten platten lande 9792; te zamen 19,842. Het geheele getal der huwelijken in 1846 was 3907, en dat der echtscheidingen 14.

Volgens de geloofsbelijdenissen bestond de bevolking uit 395,117 Hervormden (waaronder 6043 van de Waalsche en 613 van de verschillende Engelsche gemeenten), 134,513 Roomsch-Katholijken, 1111 der oude Clerezij of Jansenisten, 11,008 Evangelisch Lutherschen, 3136 Remonstranten, 659 Mennoniten, 9217 Hoogduitsche en 272 Portugesche Joden, 4057 afgescheidene Gereformeerden en 123 van niet genoemde gezindheden.

Men ziet met verlangen eene nieuwe geneeskundige staatsregeling te gemoet, daar de instructiën voor de beoefenaren der geneeskunde, onlangs bij een arrest van den Hoogen Raad niet verbindend zijn verklaard, als zijnde niet in het *Staatsblad* opgenomen, waardoor het alzoo onmogelijk is geworden, die verordeningen te handhaven.

In de tegenwoordige zitting zal men een voorstel doen nopens de daarstelling van een groot gesticht voor krankzinnigen.

Wat de kerkelijke zaken aangaat, wordt gemeld dat in dit jaar geheel zal kunnen voorzien worden in den reeds ten vorige jare voorgenomene opbouw van eene nieuwe Hervormde kerk te Ooltgensplaat, nieuwe pastorijen te Wateringen en te Arkel, en het doen van noodzakelijke herstellingen aan de kerken en pastorijen te Nieuweveen, Reeuwijk en Noordwijk aan Zee. Ten aanzien van het verzoek, om onderstand tot het bouwen van eene nieuwe kerk te Gorinchem, zal een voorstel worden gedaan.

De toestand der brandbluschmiddelen ten platten lande laat weinig te wenschen over.

De jaarlijksche herijk der maten en gewigten heeft geregeld plaats. Met betrekking tot de werkzaamheden van het kadaster wordt meer en meer een gunstige stand verkregen.

In het afgeloopen jaar hebben geene schipbreuken of strandingen van eenig belang op onze kusten plaats gehad.

De uitbreiding van de middelen van vervoer te water en te land blijft steeds voortduren.

De provinciale begrooting voor 1848 is geraamd ter som van f 277,637.00. Over het algemeen zijn de geldmiddelen der steden en gemeenten in bevredigenden toestand.

Er worden in deze provincie de navolgende balastingen geheven op eene bevolking, op 1 Januarij 1846, van 290,959 zielen in de steden: *a.* opcenten op de directe belastingen f 92,200; *b.* id. op 's Rijks accijnsen en plaatselijke belastingen f 1,704,576; *c.* hoofdelijke omslagen f 169,900; *d.* haven-, markt-, weg-, sluis- en brug-gelden, begrafenisregten, enz. f 292,085; te zamen f 2,258,761; en op eene bevolking van 267,878 zielen in de 221 gemeenten ten platten lande: *a.* opcenten op de directe belastingen f 79,538; *b.* id. op 's Rijks accijnsen en plaatselijke belastingen f 170,603; *c.* hoofdelijke omslagen f 240,794; *d.* haven-, kaai-, markt-, weg- en waaggelden, begrafenisregten, enz. f 40,565; te zamen f 531,500. G. S. leiden uit deze opgave af, dat bezuinigingen dringend noodzakelijk zijn, daar bij de steeds klimmende subsidiën aan de verschillende armbesturen, zonder inkrimping en achterlating van alle, maar eenigzins te vermijden uitgaven, de gemeentelasten eene ondragelijke hoogte zullen bereiken.

Men zal in deze zitting een voorstel doen tot voorziening van den bedreigden oever van Stellendam, waarvan de kosten f 49,400 moeten beloopen.

Omtrent de droogmaking van het Haarlemmer meer kunnen wij melden, dat men plan heeft om ter wegneming van de bezwaren van Rhijnland, nog een tweede stoomwerktuig ter ontlasting van Rhijnlands boezem op het IJ te plaatsen bij de sluizen op Halfweg, terwijl dat te Spaarndam thans in orde is gebragt. Voorts is men bezig met het stichten der gebouwen aan het

Spaarne en aan het Lutkemeer, ter plaatsing van de groote stoommolens *de Cruquius* en *de van Lynden.*

Er wordt groote behoefte gevoeld aan een algemeen Reglement voor de policie op de wegen.

Het gewoon en buitengewoon contingent der Nationale Militie voor 1847 is op 1693 man bepaald, dus 138 minder dan in 1846.

Voor de schutterijen blijft de voorgenomene herziening der wet van 1827 wenschelijk.

De sinds vier jaren bestaande Koninklijke Akademie te Delft, telt 194 leerlingen.

Van de studenten, die in den loop van vier jaren ten getale van 43 de Akademie hebben verlaten, zijn 21 geplaatst in openbare of lands betrekkingen.

De gymnasiums te Rotterdam en te 's Gravenhage worden onder de best ingerigte instellingen van dien aard gerangschikt en leveren het overtuigend bewijs op, dat het onderwijs in de oude letteren zeer wel kan vereenigd worden met dat in de levende talen en andere wetenschappen, welker beoefening tot eene beschaafde opvoeding behoort.

Het getal der verschillende scholen voor middelbaar en lager onderwijs bedraagt nog altijd 443, welke scholen gedurende het jaar 1846 zijn bezocht door 58,968 leerlingen, namelijk 32,342 jongens en 26,626 meisjes.

Het beheer der gevangenissen gaat zeer geregeld. De opbouw van een huis van arrest te Gorinchem, volgens het stelsel van eenzame opsluiting, is in het najaar voor *f* 64,900 aanbesteed, om te worden opgeleverd binnen een jaar na de aanvang der werkzaamheden. Zoo is ook dezer dagen goedgekeurd de gedane aanbesteding van het bouwen van twintig strafcellen bij het Huis van Militaire detentie te Leyden, en zulks voor eene som van *f* 16,300, binnen vijf maanden te voltooijen.

Het gemiddeld getal gevangenen was in 1846, 2126 en dus 153 meer dan in 1845.

De toestand van het armwezen is door de omstandigheden zeer verachterd. Boven de gewone uitgaven is eene som verstrekt van *f* 470,660,31½, waarvan voor de steden de som van *f* 244,778.48½, en voor het platte land die van *f* 225,881.83, een en ander echter onverminderd de ruimere bedeelingen, komende hierbij nog eene som van *f* 101,000, welke de gemeente-kassen aan inkomsten hebben gemist, ten gevolge van de in sommige steden en gemeenten plaats gehad hebbende tijdelijke schorsing van plaatselijke belastingen op het gemaal en geslagt. De voorschrevene uitgaven van *f* 470,660.31½ zijn in de eerste plaats gevonden uit de belangrijke som van *f* 161,573.74, welke door de milddadigheid van Zuid-Hollands ingezetenen is bijeengebragt. Door geldopnemingen en gedane renteloze voorschotten is verkregen eene som van *f* 141,892.20½; terwijl eenige toegestane vervreemdingen van eigendommen of effecten van gemeenten- en armen-administratiën of gestichten, eene som van *f* 17.628.52 hebben opgeleverd; zijnde er eindelijk uit beschikbare in de gemeentekassen aanwezige gelden eene som van *f* 149,555.84 verstrekt. De gevolgen zullen zich nog lang in den finantiëlen toestand der gemeenten doen gevoelen. De toestand van het armwezen wordt van jaar tot jaar bezwarender. De verschillende uit de plaatselijke kassen te verstrekken subsidiën, beloopen dit jaar *f* 700,000 in de steden en ruim *f* 200,000 ten platten lande. Al wordt de bedelarij in de steden niet zoo openlijk bedreven als vroeger, ten platten lande neemt ze meer en meer toe. In 1846 zijn 621 personen naar de koloniën opgezonden, waaronder 283 wegens bedelarij, behalve nog 143 in Zuid-Holland te huis behoorende personen, in andere provinciën aangehouden.

De buitenlandsche handel en scheepvaart was in 1846 niet onvoordeelig.

In de Maas en Goeree zijn binnen gekomen 2683 schepen, (zijnde 565 meer dan in 1845, en 840 meer dan in 1844,) en uitgezeild 2792 (zijnde 785 meer dan in 1845 en 741 meer dan in 1844).

De meerdere scheepvaart heeft hoofdzakelijk bestaan in den toenemenden aanvoer van goederen voor den Rijn bestemd. Het vervoer naar den Rijn heeft bedragen 67,490½ last, zijnde 26,661 meer dan in 1845, en 10,883 meer dan in 1843, toen het grootste vervoer tot dusverre had plaats gehad. Groote aanvoeren van granen en de aanzienlijke hoeveelheden ijzer uit Groot-Britannië voor den Rijn bestemd en hierdoor gevoerd, zijn de voornaamste oorzaken dezer vermeerderde scheepvaart.

De vaart op de Oost-Indië is in 1846 minder geweest dan in vorige jaren. Van Rotterdam werden slechts 54 schepen door de Handelmaatschappij bevracht; vroeger 71.

Te Dordrecht kwamen 8 Oost-Indievaarders aan; van de 16 daarheen uitgezeilde schepen waren 10 door de Handelmaatschappij voor retour-ladingen bevracht, en de 6 overige vertrokken voor particuliere rekening.

Van de 18 schepen van Schiedam op Oost-Indië varende, werden 11 door de meergemelde maatschappij voor retour-lading bevracht, zijnde 6 daarvan in 1846 teruggekeerd.

De handel in koffij, tin en specerijen leed, ten gevolge van den nog in 1846 voortdurenden monopoliegeest. De aanzienlijke aankoopen van tin, met dat oogmerk gedaan, leverden goede uitkomsten op, terwijl die van koffij en specerijen tot aanmerkelijke verliezen aanleiding gaven. Over het algemeen schijnt de handel van gevoelen dat het successivelijk ophouden van aanzienlijke hoeveelheden koffij bij de periodieke veilingen den natuurlijken loop des handels in dit artikel verstoort, en eenen gedwongen staat van zaken doet geboren worden, die op den duur, zoowel voor de verkoopers als voor de speculanten, nadeelig is.

De handel op China is steeds kwijnende, ten gevolge van de wederzijdsche overvoering van de Europesche en Chinesche markten. Die op Afrika blijft voor ons van geen belang. Men zoude allezins wenschen met de uitgeweken boeren aan de Kaap, die zeer gaarne met ons handel drijven, nieuwe betrekking te kunnen aanknoopen.

Onze handel op Guiana kwijnt, ten gevolge van den slechten oogst aldaar. Met de overige handelsplaatsen van Amerika was de handel van weinig belang.

Het getal landverhuizers naar Noord-Amerika van Rotterdam vertrekkende, neemt aanmerkelijk toe, het bedroeg in 1846, 6,410, zijnde 1,861 meer dan in 1,845, waaronder 1895 uit Nederland, 1,369 meer dan in 1845.

De Rotterdamsche Kamer van Koophandel hecht veel waarde aan het daarstellen van eene stoomboot-gemeenschap met Noord-Amerika.

De handel op de Middellandsche zee was iets minder dan vroeger, daar onze kofschepen meer naar de Oostzee varen, en wij voor Konstantinopel en de Zwarte zee geene geschikte vrachten hadden. De uitvoer derwaarts bestond hoofdzakelijk in geraffineerde suiker. Acht schepen vertrokken van hier met hooi naar Algiers.

De uitvoer van wijn uit Frankrijk was gering; derwaarts werden gevoerd boekweit, West-Indische huiden, katoen en kaas.

De handel met Portugal was vrij uitgebreid. Onze handel op Noorwegen was belangrijker dan in 1845, veel levertraan werd van daar aangebragt.

Geen tak van handel en scheepvaart heeft meer gebloeid dan die in granen op de Oostzee-havens en Archangel.

De hervorming in de Engelsche handelswetgeving heeft nu reeds de heilzaamste gevolgen. De toeneming van vervoer blijkt vooral uit de volgende vergelijking van het daarheen ingescheepte vee, als in:

	1844.	1845.	1846.
stuks runderen	2,378.	7,912.	15,411.
schapen	2,548.	12,890.	47,726.

De handel in steenkolen is niet verminderd, zoowel uit België, van de Rhoer als uit Engeland.

Uit Engeland is veel hout aangevoerd. Ook te Dordrecht is de Rijnsche houthandel vooruitgegaan.

De scheepsbouw heeft zich eenigzins verlevendigd.

De graanhandel te Schiedam is hoogst belangrijk geweest. De invoer over 1846 bedroeg 37,183 lasten, en dus 19,721 lasten meer dan in 1845; hiervan zijn 14,773 lasten naar buiten en binnen 's lands vervoerd.

De mislukking van den aardappelen oogst heeft op de fabriek-nijverheid nadeeligen invloed gehad, door meerdere bezuiniging bij den burgerstand. Die omstandigheid heeft de fabrieknijverheid te Leyden gedrukt en hoezeer de polemiet-grijnfabrieken voor China in het begin des jaars hebben gebloeid en de overige fabrieken in vergelijking met 1845 eer meer dan minder vertier hebben gehad, zoo kan men den staat van het fabriekwezen aldaar, slechts als redelijk beschouwen. De saaifabriek heeft meer werk opgeleverd dan in 1845, en men verheugt zich dat de behoefte voor de land- en zeemagt door inlandsch fabriekaat wordt vervuld.

De zeep- en zoutziederijen te Leyden zijn in verval; de eerste ten gevolge van het bezwarende van het belastingstelsel en de dienvolgens geslokene zeep; de laatste door het mindere verbruik van aardappelen.

Te Leyden bestaan twee fabrieken waarin calicots en andere katoenen weefgoederen uitsluitend ter verzending naar Nederlandsch Indië bestemd, worden vervaardigd.

De fabriek van machines voor stoombooten op Fijenoord heeft geregeld werk gehad, en dagelijks van *f* 1000 tot *f* 1,200 aan arbeidsloonen uitbetaald; doch dezelve vindt groot bezwaar in de inkomende regten van 2 pCt. op de grondstoffen, en in dat van 6 pCt. op de werktuigen; waarom de opheffing van dat beschermend regt van 6 pCt. dringend wordt verlangd.

De pijpen-, potten- en overige fabrieken te Gouda verkeeren in eenen kwijnenden staat; de loodwitmakerij, de zeepziederijen, bierbrouwerijen, scheep- en zeilmakerijen hebben aldaar vrij goede winsten gehad.

Bij ons vorig verslag hebben wij het verzoek vermeld van het stedelijk bestuur der stad Leyden, tot oprigting eener gazfabriek uit de stedelijke middelen, voor de verlichting van de stad en ook van particulieren. De bestekken enz. zijn volgens Koninklijk besluit van 16 Augustus 1846 aan onze goedkeuring onderworpen.

Met den landbouw is het gunstig gesteld. Gedurende 1846 heeft deze provincie opgeleverd 211,617 Ned. mudden tarwe, 7,844 rogge, 141,074 gerst, 203,895 haver, 6,629 groene erwten, 5,641 witte, 7,849 gele, 2827 blaauwe, 18.153 duivenboonen, 47,744 paardeboonen, 347,897 aardappelen (zijnde 1,180,070 mudden minder dan in 1844 en 161,932 meer dan in 1845), 112,192 koolzaad en 24,867 mudden andere graansoorten, voorts 1,394.267 Ned. ℔ meekrap, 381,982 steen vlas (de steen berekend op 3 Ned. ℔), 1,506,432 ℔ beetwortel, 791,174 id. hennep.

De longziekte blijft nog heerschen, vooral in Rhijnland en in de omstreken van Gorinchem en Maassluis. De ziekte heeft geheerscht in 135 gemeenten, in 7 minder dan in 1845. Door de ziekte zijn in 1846 aangetast 5,779 runderen, 1,202 meer dan in 1845. Van de aangetasten zijn gestorven in 1846, 4,375 runderen, en in 1845, 3,392, dus meer in het eerste jaar 983. Daarentegen zijn hersteld in 1846, 1231 en in 1845, 1012 runderen. Afgescheiden van deze ziekte, is het vee over het geheel gezond gebleven en heeft het melkvee veel zuivel opgebragt. De vetweiderij is goed geslaagd en de boter en kaas hebben hooge prijzen gegolden. De paardenfokkerij is gunstig uitgevallen, en de paarden werden op de markten tot goede prijzen afgezet.

De berigten omtrent al de te velde staande granen, aardappelen en andere gewassen, luiden bijzonder gunstig, zoodat men onder den Goddelijken zegen op eenen ruimen oogst mag hopen.

De kaas- en botermarkten in de steden Leyden, Delft en Gouda hebben

minder weinig opgeleverd dan in vorige jaren, daar veel boter en kaas in den handel wordt gebragt, welke niet ter markt komt, zoodat de opgaven van het ter waag aangebodene, slechts onvolledig den toestand dezer voortbrengselen van den landbouw doen kennen.

Volgens die berigten zijn gewogen:

te Leyden	269,900	Nederl. ℔	boter
en	45,000	»	kaas,
en te Delft	484,680	»	boter
en	23,504	»	kaas.

De roomkaasmarkt te Gouda is bijna geheel verloopen, hetgeen echter niet aan vermindering van dat product moet worden toegeschreven, daar er veel is vervaardigd, doch een gevolg is, dat de zoogenaamde commissionairs of voorkoopers der kaas, voor den buitenlandschen handel bestemd, aan de woningen der boeren zelve opkoopen, welke laatsten, behalve dat zij goeden prijs van hunne kaas maken, daardoor uitwinnen dat zij niet op de groote marktdagen behoeven te wachten.

Deze wijze van handelen heeft echter de klagt doen ontstaan, dat sommige landbouwers hunne kaas zoo spoedig mogelijk, en dien ten gevolge *te versch* afleveren, waardoor de naar het buitenland vervoerde kaas wel eens minder in qualiteit is bevonden en de Hollandsche kaas eenigzins minder gezocht wordt, waaromtrent men getracht heeft de kaasboeren in hun eigen belang in te lichten, te meer daar de hoedanigheid van de Noord-Amerikaansche kaas verbetert en thans in Engeland, waarheen steeds de meeste Zuid- en Noord-Hollandsche kaas wordt vervoerd, veel wordt verbruikt.

De haringvisscherij was weder ongunstig.

De beug- of winterkabeljaauw-visscherij heeft in den afgeloopen winter eenen goeden vangst opgeleverd, en men ondervond vooral in den verkoop van versche visch reeds de gunstige gevolgen van het in 1846 met België gesloten verdrag. In 1846 hebben 39 schepen daaraan deel genomen. De IJslandsche visscherij met twee schepen, heeft een voldoende uitkomst opgeleverd. De kleine visscherij in Zuid- en Noord-Holland met ruim 200 schepen en schuiten ging in den beginne voordeelig, doch is nog zeer gedrukt geweest, door de eerst met Julij 1846 opgehevene hooge belasting op den invoer van visch in België. De versch-haringvisscherij is met 94 bomschuiten gedreven, dat is 5 meer dan in 1845, welke gezamelijk ruim 7 millioen haringen hebben aangebragt, waarvan de opbrengst omtrent *f* 200,000 heeft bedragen. De beug- of hoekwantvisscherij, met 123 vaartuigen gedreven, zijnde 5 minder dan in 1845, heeft, bij middelmatige vangst, eene redelijke uitkomst gehad. In de tegenwoordige zitting zal een nieuw reglement worden voorgedragen op de kleine of versch-haring- of kust-visscherijen.

Hiermede hebben wij het hoofdzakelijke uit dit verslag medegedeeld, hetwelk voorts eindigt met den wensch dat de beraadslagingen der Staten mogen strekken tot welzijn en zegen van dit belangrijk gewest.

ROTTERDAM, 8 Julij.

De tarwestruik die onlangs op de Nieuwe Wandeling te midden van het gras toevallig opgekomen, bij het maaijen gevonden werd, hebbende 28 vruchtdragende aren en zijnde 1½ el hoog (zie *Leyds. Cour.* van 28 Junij) zal naar men zegt, (zoo meldt de *Rott. Cour.* van heden) naar Leyden worden verzonden om aldaar in eene der wetenschappelijke inrigtingen bewaard te worden.

AMSTERDAM, 7 Julij.

De Heer H. A. van Bleiswijk, welke dit jaar als lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aftreedt, heeft bij een brief aan de Staten van Noord-Holland verzocht, om bij de aanstaande benoeming niet weder voor deze betrekking in aanmerking te worden genomen.

— De Eerste Klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut heeft besloten een eigen tijdschrift uit te geven, onder den titel van *Tijdschrift voor de Wis- en Natuurkundige Wetenschappen*, ten einde eene spoediger openbaarmaking van de wetenschappelijke onderwerpen, door haar behandeld, te bewerken. De Eerste Klasse heeft de redactie daarvan opgedragen aan hare leden: Prof. F. A. W. Miquel, Prof. A. H. van der Boon Mesch, Prof. R. van Rees en Prof. W. Vrolik, Secretaris. De 1ste aflevering is reeds in het licht verschenen.

— De geheele opbrengst van het kabinet platen en plaatwerken van wijlen den Minister Verstolk van Zoelen, heeft *f* 48,815 opgebragt.

— Van 3 tot 6 Julij zijn hier ter markt aangekomen 69 vaartuigen met bijna 10,600 mud aardappelen, tegen *f* 3.25 à *f* 3.75 het mud, goed van smaak en zonder eenig gebrek. — In 8 dagen was te Groningen, Delfzijl en Zoltkamp 800 last graan aangevoerd.

— Tot derden Praeceptor aan het Stedelijk Gymnasium alhier is benoemd: Mr. J. C. Spakler, Phil. Theor. Mag., Litt. Hum. Doct.

ARNHEM, 5 Julij.

Volgens het verslag der Gedeputeerde Staten van Gelderland was het getal inwoners met 1°. Januarij ll. 368,269; van welke 218,609 de Hervormde godsdienst beleden, 139,880 de Roomsche, 2,044 de Luthersche, 2,920 tot de afgescheidenen en de overigen tot andere kerkgenootschappen behoorden.

GRONINGEN, 6 Julij.

Bij eene eerste stemming van een Lid voor de Tweede Kamer, ter vervanging van den Heer Modderman, door de Prov. Staten van ons gewest, verkreeg de Heer Mr. B. Wichers, 18 stemmen. W. L. de Sturler, oud-Majoor van het Ind. Leger, 15 stemmen. Mr. J. W. Quintus, Jhr. Mr. U. Alberda van Menkema en Mr. J. de Sitter, ieder één stem. Bij de tweede stemming de beide eerstgenoemden 18 stemmen. Bij de derde stemming de Heer Wichers 18 en de Heer de Sturler 17 stemmen, één blanco briefje; ware de derde aan de tweede stemming gelijk geweest, dan zoude de Heer Wichers als de oudste in jaren benoemd zijn; de beslissing of nieuwe verkiezing is nu uitgesteld tot de eerstvolgende vergadering, welke bepaald is op Dingsdag e. k.

'sHERTOGENBOSCH, 5 Julij.

In een dagblad leest men het volgende: Men weet dat de aardappelen, wanneer zij aan het licht en de vrije lucht blootgesteld zijn, uitwendig eene groene kleur erlangen, welke derzelver smaak bederft, zoodanig dat zij oneetbaar en zelfs schadelijk voor de gezondheid worden. Een geleerde, de Heer Grandschaud, heeft van deze verandering in de aardappelen een afzonderlijk voorwerp van nasporingen gemaakt, wier uitkomsten wel der aandacht waardig zijn. Vooreerst moeten de groen geworden aardappelen noch voor menschen noch voor vee, tot voedsel gebruikt worden. Vervolgens vermeerdert de wijziging, welke zij door de aanraking met de lucht en het licht ondergaan hebben, derzelver levenskracht en de kracht der spruiten; zij zijn dus niet alleen even goed, maar zelfs beter dan de anderen, voor pooters, iets waarop de landbouw wel acht mag slaan. Voorts krijgen die zelfde groene aardappelen hunne natuurlijke kleur en al hunne voedende hoedanigheden terug, wanneer men ze voor zekeren tijd, op eene geheel donkere plaats nederlegt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ALGERIE.

ALGIERS, 25 Junij.

Het leger van den Keizer van Marocco, onder bevel van den Kaïd El-Hamar, is door Abd-el-Kader aan het hoofd van 500 ruiters en 200 man voetvolk verslagen, waardoor Abd-el-Kader meester is geworden van de groote aan Algiers grenzende provincie Riff, waar hem van den zeekant veel bijstand kan worden toegezonden.

SPANJE.

MADRID, 30 Junij.

De houding welke het Ministerie tot hiertoe aangenomen heeft bij de onderhandelingen met den Pauselijken gezant, worden door eenige bladen zeer afgekeurd, vooral daarom, dat de Regering de in der tijd benoemde doch door den Paus nog niet verordende Bisschoppen heeft uitgenoodigd, om, terwijl de onderhandelingen nog voortduren en ten einde de schikkingen gemakkelijker te maken, voor hunne betrekking te bedanken. Een der dagbladen zegt hieromtrent: Wij zijn innig overtuigd dat de betrekkingen tusschen ons en den Pauselijken Stoel op eene eervolle en waardige wijze zouden kunnen aangeknoopt worden, maar indien men ons schandelijke en voor eene vrije, in kerkelijke en tijdelijke zaken onafhankelijke natie beleedigende voorwaarden mogt willen opleggen, zouden wij niet aarzelen om den tegenwoordigen staat van zaken te verkiezen boven een ten koste van onze eer verworven concordaat.

PORTUGAL.

Volgens een berigt over Engeland van den 5den door de *Times* medegedeeld, had de Junta van Oporto zich den 3den overgegeven, en waren de Spaansche troepen de stad binnengetrokken. Bij de overgaaf waren de volgende voorwaarden vastgesteld: 1°. Onvoorwaardelijke vervulling der vier artikelen door de Vereenigde Mogendheden voorgesteld. 2°. Dat de stad en de vesting van Oporto bezet zullen worden door de Spaansche troepen. 3°. Dat de troepen der Junta met krijgseer de stad zullen verlaten, terwijl de officieren hunne wapenen en paarden zullen behouden. 4°. Dat de krijgslieden, welke de troepen der Junta hebben gevormd, ongemoeid huiswaarts kunnen keeren. 5°. Dat alle bezittingen der ingezetenen door het bezettingsleger geëerbiedigd zullen worden.

FRANKFORT.

5 Julij.

Als een bewijs hoe veel de vrucht-, vooral de appelboomen, in onze streken beloven, diene, dat de stedelijke houtvesterij 75,000 staken heeft laten gereed maken, om tot ondersteuning te dienen der onder hunnen last bijna bezwijkende takken. De prijs van het malter, dat voorleden jaar 6 à 8 flor. was, zal nu slechts 1 fl. zijn. — De wijnstok zal, wegens de vele regens tijdens den bloeitijd, niet zooveel opleveren als men verwacht had. — De prijzen der granen zijn dalende.

LUXEMBURG.

5 Julij.

Het Luxemburgsche heeft men ten allen tijde als een der godsdienstigste landen beschouwd; zijne geestelijken werden voor voorbeelden van verdraagzaamheid en verlichting gehouden. Tegenwoordig echter zijn deze geestelijken geheel en al aan de magt en de willekeur van een vreemdeling overgeleverd, welke na geweigerd te hebben den eed van getrouwheid aan den Koning te doen, als een alleenheerschend gebieder op het gebied der godsdienst regeert, welke door middel van zijne veelomvattende magt als Apostolisch Vicaris, al de geestelijken onder zijne ijzeren roede doet bukken, omdat hij hen kan afzetten en doen vervangen *ad nutum* zonder eenige andere reden aan te voeren dan *sic volo, sic jubeo.*

Om dezen beklagenswaardigen toestand te doen ophouden heeft in de laatste zitting van de Staten des Groothertogdoms de vergadering met *eenparige stemmen* (op een na) het volgende voorstel van den Hr. Ledure aangenomen.

De Staten van het Groothertogdom, vertrouwen stellende op de levendige bezorgdheid des Konings in de belangen des lands, geven in de bestaande omstandigheden met eerbied den wensch te kennen, dat Z. M. maatregelen ge-

lieve te nemen, om hier te lande de toepassing van het concordaat van 1831 te handhaven of des noods weder van kracht te doen zijn, welk concordaat de verpligtingen van de geestelijkheid jegens den staat regelt, en tevens aan de geestelijkheid de vereischte waarborgen van onafhankelijkheid verzekert.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Julij.

De aanvraag naar ijzererts is thans zoo menigvuldig, dat in de Furness-mijnen aan wevers en schoenmakers, in één woord aan ieder die zich slechts aanbiedt, werk wordt gegeven; deze menschen kunnen in die mijnen veel meer geld verdienen, dan met hun gewoon handwerk.

— HH. MM. de Koning en Koningin der Belgen zijn weder van hier vertrokken, om over Woolwich naar hunne Staten terug te keeren.

— Berigten uit Nieuw-Holland melden, dat al de scheepvaartsregten voor schepen die zich met de kleine visscherij bezig hielden, te Sidney en twee andere havens, zijn opgeheven; zij mogen bovendien van hunnen voorraad zooveel verkoopen, als noodig is om hunne aldaar gemaakte uitgaven te dekken.

BELGIE.

ANTWERPEN, 6 Julij.

Op de Schelde is aangekomen eene Brasiliaansche bark, onder anderen aan boord hebbende 8,000 balen koffij. Dit is het eerste schip dat onder Brasiliaansche vlag aankomt, sedert die met de Belgische is gelijk gesteld.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIEN AAN DE GRONINGER HOOGESCHOOL.

Den 2den Julij de Heer J. F. Cohen, van Groningen, in de Geneeskunde, na verdediging zijner Dissertatie: *de Myelitide, cum adjunctis casibus.*

Dienzelfden dag de Heer J. H. Damman de Witt, van Blokzijl, in de Medicijnen, na verdediging van zijn Specimen, continens: ***Experimenta nonnulla circa effectum venenatum Tartari Stibiati.***

202de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Derde Klasse.

5de Lijst. N°. 17526 een prijs van *f* 2,500. N°. 4576 een prijs van *f* 1000.
6de » N°. 892 een prijs van *f* 25,000. N°. 15014 een prijs van *f* 1,250, N°s. 7387, 16013 en 17573 ieder een prijs van *f* 1000.
7de » Geene.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: C. G. COBET
LEYDEN, EN
8 Julij 1847. J. M. OLIPHANT.

Familie, Vrienden en Bekenden, zoo binnen als buiten deze Stad, gelieven deze algemeene Kennisgeving als eene bijzondere aan te nemen.

Getrouwd: W. H. ARENTSE
LEYDEN, EN
7 Julij 1847. H. W. IMANS.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, Vrouwe M. C. VAN GOOR DEN OOSTERLINGH, geliefde Echtgenoot van
LEYDEN, 8 Julij 1847. Dr. R. P. A. DOZY.

Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER, C. S. J. S. VAN GENNEP, geliefde Echtgenoot van
LEYDEN, 8 Julij 1847. J. H. EICHMAN.

LET WEL!

Er biedt zich eene fatsoenlijke gelegenheid aan voor DAMES die onderwijs verlangen, om in korten tijd **DAMES-ZOMERHOEDEN** te leeren maken, als **Baleinen- en Opengewerkte Strooboeden,** tegen betaling van *zes Gulden.* Dit onderwijs kan verder strekken tot opleiding van Eerste of Tweede Werkster, om voor verdienste werkzaam te zijn. Adres M. BREGAR, Vrouwesteeg, het 2de huis van de Breedestraat N°. 147.

De Ondergeteekende verwittigt zijne geëerde Stadgenooten, dat zijn Boedel verkocht wordt, niet voor *zijne* schulden, maar voor een Borgtogt van L. HAGERAATS, *Instrumentwerker*, wonende destijds te *'s Gravenhage.*

B. SARIS.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

De Directie brengt ter kennisse van de Stemgeregtigde Deelhebbers, dat, ingevolge het 91ste der artikelen van overeenkomst, de, in de Vergadering van Commissarissen, goedgekeurde **BALANS**, over het ***Twee en twintigste Boekjaar***, geëindigd met ult°. December 1846, voor hen ter visie zal liggen van den 1sten tot den 15den Julij 1847, ter *Secretarie* van de Directie te *Amsterdam*; — bij de Agenten der Maatschappij te *Rotterdam*, *Middelburg* en *Dordrecht*; — aan het Lokaal der Kamer van Koophandel en en Fabrijken te *Leyden* en op het Raadhuis der Stad *'s Gravenhage.*

Amsterdam, VAN DER OUDERMEULEN, *Pres.*
28 *Junij* 1847. T. SCHUURMAN, *Dir. fung. Secr.*

Door ziekelijke omstandigheden is *UIT DE HAND TE KOOP*: eene goed beklante **BUITEN-HERBERG** met toebehooren en welaangelegden TUIN, waarin een **Kegelbaan,** alsmede een MOESTUIN, waarbij nog twee nieuwe HUISJES en KOEPEL, welke worden Verhuurd voor *f* 3,00 per week, staande en gelegen allen naast elkander op den Singel buiten een der voornaamste Hoofdpoorten der Stad *Leyden*. Adres in Persoon of met *Franco Brieven* Lett. **M**, aan het Bureau dezer Courant.

Vrijwillige Verkooping

VAN

OMNIBUSSEN

te Leyden.

Op Zaturdag den 10den Julij 1847, des namiddags ten 1 ure, zullen door een daartoe bevoegd beambte, ten huize van den Heer KOREMANS, aan de Hoogewoerdspoort binnen deze Stad, om **contant geld**, in publieken Verkoop worden aangeboden:

TWEE GOEDE STERKE OMNIBUSSEN,

zoo als dezelve op den voormelden dag, ter verkoopplaatse, van des morgens 9 ure, door een ieder zullen kunnen worden bezigtigd. *Zegt het voort.*

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

op Maandag den 12 Julij 1847, aan de Mare Wijk VI N°. 1180 te *Leyden*, des voormiddags ten 10 ure, van een gedeelte van eenen extra netten en fraaijen **INBOEDEL**, bestaande grootendeels in **Mahonijhouten** en andere **Meubelen**, als 1 Secretaire, Linnenkasten, Trek- en Theetafels, Canapé's, Stoelen, 1 Trumeaux, 1 Pendule en Stolp, Ledekanten, Mangel, Pers, 1 Bed en Peluw, en voorts in eenig Porselein en Glaswerk, Koper-, Tin-, Blik-, Yzer- en Aardewerk, alsmede een Yzeren Kookfournuis en al hetgeen meerder ten dage der Verkooping te voorschijn zal worden gebragt. Te zien Vrijdag en Zaturdag te voren, des voormiddag van 9 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 ure

VERKOOPING in de Stads-Bank van Leening te Leyden, op Dingsdag den 13den Julij 1847, des voormiddags ten 10 ure, van VERSTANE PANDEN, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand Maart 1846.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des voormiddags van 10 tot des namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 7 JULIJ.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld. .	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$57\frac{15}{16}$	58	$57\frac{15}{16}$
Dito dito	» 3	»	70	$70\frac{1}{16}$	70
Dito dito	» 4	»	$89\frac{15}{16}$	90	$89\frac{15}{16}$
O. I. Leening	» 4	»			
Amortisatie Syndicaat.	» $3\frac{1}{2}$	»	$88\frac{1}{4}$		
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	$173\frac{3}{4}$	$173\frac{7}{8}$	$173\frac{3}{4}$
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»			
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap.	»	»	106	$106\frac{3}{4}$	$106\frac{3}{4}$
BELGIE, Certificaten	» $4\frac{1}{2}$	»			
Dito Dito	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito. bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	$17\frac{1}{8}$	$17\frac{1}{4}$	$17\frac{1}{4}$
Dito bij dito, onbep. stukken. .	» 5	»	$16\frac{1}{4}$	17	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$28\frac{1}{2}$	$28\frac{5}{8}$	$28\frac{5}{8}$
Coupons Ardoins.	»	»	$12\frac{15}{16}$	$13\frac{5}{16}$	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	$33\frac{9}{16}$		
Dito Dito.	» 4	»	$33\frac{1}{8}$	$33\frac{9}{16}$	$33\frac{1}{8}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$106\frac{5}{8}$	$106\frac{3}{4}$	
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	$104\frac{5}{8}$		
Cert. bij dito 1831 en 1833 . .	» 5	»	$97\frac{5}{8}$		
Dito bij HOPE	» 4	»	$91\frac{1}{4}$		
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	$90\frac{1}{2}$		
Certificaten te Hamburg.	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»	$68\frac{1}{4}$		
Certificaten van dito	» 6	»	$71\frac{7}{8}$		
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting . . .	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»	$142\frac{1}{4}$	$142\frac{1}{2}$	
PRUISSEN, Loten van 50 R. . . .	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank .	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	$103\frac{3}{4}$		
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»	$53\frac{13}{16}$	$53\frac{7}{8}$	
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE, ...	» 5	»	$86\frac{3}{4}$		
AMERIKA, ...	» 6	»			
Dito Bankactiën.	»	»			
MEXICO, ...	» 5	»	19	$19\frac{1}{16}$	19
VENEZUELA.	» $2\frac{1}{2}$	»			

Koers van het Geld: Beleening $3\frac{1}{2}$. Prolongatie 3. Wissel-Disconto 4 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.